

”Kan och skall”

instruktion till arrangörer av
Mindre Stämmor

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Till Dig som arrangerar Nordleks mindre stämmor

Sedan 1975 och senare förnyat år 2006 fanns ett samarbetsavtal mellan nordiska folkdans- och folkmusikorganisationer. Avtalet kallas Nordlekavtalet. 2012 omvandlades avtalet till en förening, förbundet Nordlek. I stadgarna finns inskrivet att vart 3:e år arrangeras en nordisk folkdans- och spelmansstämma kallad NORDLEK. Sedan 1991 har det också vart 3:e år arrangerats BARNLEK för barn och ungdomar under 16 år. Dessutom arrangerar Island ISLEK, Färöarna HAVLEK, Grönland GRÖNLEK och Åland ÅLEK med ojämna mellanrum.

Nordleks råd är det högsta beslutande organet inom organisationen. Nordlekrådet beslutar formellt om vilket land som skall få till uppdrag att arrangera en nordisk stämma. Genom åren har Nordlekrådet tagit beslut om många saker som berör stämmors arrangemang. Utöver detta har det under åren också utkristalliserats praxis som är svår att känna till ifall man inte deltagit i arrangemangen tidigare på nordiskt plan. Vi hoppas att detta dokument skall vara Dig till mycken nytta och önskar Dig lycka till i arrangemangen av nordiska stämmor

”Kan och skall” finns i tre versioner: en till arrangörer av NORDLEK-stämmor, en till arrangörer för BARNLEK, och en för mindre stämmor, såsom ISLEK och HAVLEK.

Har Du frågor är Du välkommen att ringa eller skriva till dina samarbetspartner inom Nordlekrådet, Nordleks styrelse eller till kansliet för Nordlek.

För att lättare finna i detta dokument är rubrikerna uppsatta i alfabetisk ordningsföljd under ett antal kategorier.

Fakta om Nordlek

Nordlek är en förening där olika organisationer från Norden är medlemmar. För närvarande (2020) har Nordlek som medlemmar 20 medlemsorganisationer som tillsammans representerar omkring 60 000 medlemmar. Nordleks högsta beslutande organ är rådet, och rådsmöte (ordinarie eller extraordinarie) hålls normalt sett två gånger under en treårsperiod. Nordlek har en styrelse med en ledamot från respektive nordiskt land. Vidare finns det tre utskott som arbetar med speciella ämnesområden: Barn- och ungdomsutskottet, Folkdans- och kulturutskottet och Folkmusikutskottet.

Med ”Nordlek” avses föreningen Nordlek, medan ”NORDLEK” (skrivet med versaler) avser NORDLEK-stämmorna. Varje NORDLEK-stämma får vidare namn efter året den genomförs, såsom NORDLEK 2018. Mindre stämmor benämns på liknande sätt, såsom ÅLEK 2019.

Läs mer om Nordlek på vår hemsida www.nordlek.org.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Innehåll

Till Dig som arrangerar Nordleks mindre stämmor	2
Organisation och samarbete med Nordlek och dess medlemsorganisationer	5
De nationella stämmokontakterna - huvudledare från varje land.....	5
Rapportering till Nordlek-styrelsen.....	5
Stämmokommitténs samarbetspartner inom Nordlek:	5
Stämmokommitté	6
Praktiskt inför stämman	6
Anmälan till stämmor	6
Avgift till Nordlek	6
Avgift till stämman (Stävnamärkepris).....	7
Deltagare i stämman - Vem kan delta?.....	7
Deltagarlistor.....	7
Ekonomi.....	8
Ferie/ Semester	8
Hur många kommer det?.....	8
Information.....	8
Info till den nationella stämmokontakten	9
Kommunikation.....	9
Kvotering av deltagare till stämman.....	9
Logotyp och stämmomärke.....	9
Stämmans längd	10
Stämmans tidpunkt	10
Stämmornas intervall	10
Praktiskt under stämman - allmänt.....	10
Fanor/flaggor.....	10
Friplatser	11
Förläggning/logi	11
Försäljning	12
Gäster	12
Info till deltagarna och skyltning.....	12
Kost.....	13
Officiella kontakter mellan Nordlek och kommuner.....	13
Pins och stämmomärken	13
Pressfrågor	13
Sjukvård	13

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Stämmokansliet under själva stämman.....	13
Teknik	14
Tolkar och annan hjälp	14
Praktiskt under stämman – arrangemang och aktiviteter.....	14
Arrangemang	14
Avslutning	15
Dansen under NORDLEK-stämman	15
Festuppvisning	15
Folkmusik under stämman	15
Invigning av stämman.....	15
Sång	16
Ungdomsläger	16
Utflykter	17

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Organisation och samarbete med Nordlek och dess medlemsorganisationer

De nationella stämmokontakterna - huvudledare från varje land

Varje land och självstyrande område utser inom sig en huvudansvarig för deltagandet i planeringen och koordineringen av dans- och spelarrangemang i stämman. Från Finland är det två personer, en för de finskspråkiga grupperna och en för de svenskspråkiga deltagarna.

Vilka dessa huvudansvariga ledare är meddelar respektive nationella stämmokontakter till stämмоarrangörerna. Stämмоarrangören ser till att den nationella stämmokontakten för resp. land får en lista över de deltagande folkdanslagen och spelmansgrupper och deras ledare, (se under info). Där bör även framgå vilka deltagare som är dansinstruktörer resp. spelmän.

De nationella stämmokontakterna är ansvariga för att utse instruktörer, dansgrupper, sångledare, spelmän osv till de aktiviteter som stämмоarrangören i förväg har önskat, och ska vidare meddela stämмоarrangören om vilka som utsetts för respektive aktivitet så god tid som möjligt. Om man av någon anledning inte lyckas hitta ansvariga för någon aktivitet måste detta meddelas till stämмоarrangören med god framförhållning.

Rapportering till Nordlek-styrelsen.

Före stämman:

Alla protokoll från stämmans organisationskommitté skall regelbundet sändas till styrelsens representant med ansvarsområdet ”stämmor”.

Efter stämman:

Slutlig resultat- och balansrapport och organisationskommitténs slutrapport ska översändas till Nordleks styrelse senast 31 december stämмоåret.

Vidare ska material från stämman sändas till Nordlek-styrelsen för arkivering i Nordleks arkiv. Stämмоprogram, stämмомärke, affischer och andra relevanta trycksaker sänds som ”hard - copy”. Bilder, film och annat digitalt material som det är möjligt att sammanställa sänds digitalt. Upplysning av adress vart materialet skall sändas ges av Nordlek-styrelsen. Materialet kan även levereras i samband med Nordleks möten.

Stämmokommitténs samarbetspartner inom Nordlek:

Nordleks styrelse: består av en representant från varje självständigt land som känner medlemmarna och kan skapa kontakt till dem. Om ett land har självstyrande områden knutna till sig, representerar styrelsemedlemmen också dessa självstyrande områden i styrelsen. Nordleks styrelse har utsett en person till att koordinera och arbeta med stämmor.

Nordleks utskott: Folkdans- och kulturutskottet, Folkmusikutskottet och Barn- och ungdomsutskottet. I dessa utskott finns det representanter från medlemmarna med speciellt intresse för frågor kring stämmor. Nordleks olika utskott har ett stort intresse att komma i dialog med stämмоarrangörerna så tidigt som möjligt (gärna 3 år före stämman hålls), och deltar gärna i ett gemensamt möte med stämмоarrangörerna. På ett dylikt möte får man snabbt en överblick av ”skall” aktiviteter och vilka aktiviteter som är ”kan” aktiviteter.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

”Den nationella stämmokommittén”: Ett utskott som är valt av Nordleks medlemmar i vart land och självstyrande område till att koordinera de uppgifter som skall göras för att en stämma skall kunna organiseras. För mindre stämmor kan denna kontakt istället ske via en utsedd stämmokontakt i respektive land/självstyrande område.

Stämmokommitté

Det arrangerande landet/självstyrande området ansvarar själv för att tillsätta en stämmokommitté/stävneudvalg. Kommittén för protokoll/referat, som skall sändas till Nordleks styrelserepresentant för stämmor, som cc.

De medlemmar som finns i ett anordnande land/självstyrande område brukar bilda stämmokommittén som bär huvudansvaret för stämman.

Praktiskt inför stämman

Anmälan till stämmor

Anmälan ska idag kunna göras elektroniskt, ev. med tillägg och möjlighet för skriftlig anmälan. Tidigare anmälde sig alla deltagare till stämman via sin egen avtalspart, aldrig direkt till stämмоarrangörerna. Sedan stämman 2012 är det dock föredraget att anmälan sker direkt till stämмоarrangören.

Reklam för stämman ska finnas på en www-adress och på Nordleks allmänna facebook-sida, samt bör i någon form finnas i pappersformat eller lämpat för utskrift.

Anmälningsformulär för den bindande anmälan och programmet skall presenteras senast i november året före stämman. Sista anmälningsdag bör vara tidigast den 15 mars stämмоåret. Senare anmälan kan med fördel accepteras, men till ett högre pris.

Av anmälan ska framgå:

- Persondata
- Kontaktuppgifter
- Nationalitet
- Om deltagaren är medlem hos en av Nordleks medlemsorganisationer, och i så fall vilken
- Grupp tillhörighet
- Om deltagaren är spelman och/eller dansare
- Om deltagaren är instruktör och/eller gruppleddare

Avgift till Nordlek

Stämмоavgiften för de mindre stämorna ISLEK, HAVLEK, ÅLEK och GRÖNLEK till Nordlek följer beslut från Nordleks Rådsmöte, och efter beslut av Rådsmötet 2018 gäller:

- Perioden 2020 – 2022 75 SKR/ delt.
- Perioden 2023 – 2027 80 SKR/ delt.

Observera att avgiften för 2023 - 2027 är preliminär, och kan komma att ändras vid ett senare rådsmöte.

OBS! Denna avgift inbetalas till Nordlek efter stämman genomförande, men senast den 1 december stämмоåret.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Avgiften ger Dig rätt att använda Nordleks logotyp på alla trycksaker, och det kontaktnät som Nordlek har.

Avgift till stämman (Stævnemærkepris)

Sedan stämman 2012 är den extra avgift per deltagare som tas ut av respektive land samma för alla länder. En stämмоavgift som inkluderar den extra avgiften per land och Nordleks avgift kommuniceras direkt från stämмоarrangören.

Enligt beslut på rådsmötet 2018 är denna extra avgift:

- 2020 - 2022 250 SEK/deltagare
- 2023 - 2027 250 SEK/deltagare

Observera att avgiften för 2023 - 2027 är preliminär, och kan komma att ändras vid ett senare rådsmöte.

För deltagare som inte är medlemmar hos någon avtalspart tas en ytterligare avgift ut om 200 SEK/delt. (totalt 450 SEK/delt). Denna avgift tillfaller Nordlek.

Resten av stämмоavgiften täcker utgifter för att kunna delta i stämमans dans- och spelarrangemang, öppning och avslutning, samt festuppvisning. Stämman kräver in särskilt belopp för kost, logi, utflykter samt speciella arrangemang, såsom avslutningsmiddag.

Vid mindre stämmor kan dock kost och logi ingå och utgöra en del av stämмоavgiften, om så befins vara lämpligt.

Deltagare i stämman - Vem kan delta?

Stämman är till för alla medlemmar i Nordlek, men vänder sig också till övriga som är intresserade av nordisk folkkultur. Önskar stämмоarrangören grupper till stämman som uppträder med andra länders danser eller spelmansmusik (t.ex. Orkney öarna, Shetland eller Ryssland), skall Nordleks styrelse godkänna detta.

Medlemmar inom Nordlek ska beredas fördelar före sådana som inte är medlemmar när det gäller deltagande i stämmor. Speciellt gäller detta priset på stämмоavgiften, som ska vara högre för deltagare som inte är med i någon medlemsorganisation (se ”Avgift till stämman”).

Stämman är närmast avsedd för deltagare från 16 år, grupper i vilka majoriteten är vuxna eller familjer. Detta innebär att barngrupper med enbart några ledare inte kan delta i stämman.

Avgiften för barn ska vara lägre än för vuxna, och helst bör barn helt befrias från stämмоavgift. I detta fall ska heller ingen extra avgift till länderna respektive Nordlek tas ut för barnen. Även ungdomar kan ha en lägre avgift.

Vid kvotering av deltagare, går deltagare från avtalsparterna alltid före alla andra.

Deltagarlistor

När anmälningsfristen har gått ut är det viktigt att det utväxlas databaser mellan stämмоorganisationen och ”de nationella stämмоorganisationerna”. Det kan vara upplysningar om var den enskilda deltagaren skall bo, aktiviteter, utflykter, mat o.s.v. Generellt är det bättre att ge för mycket information än för litet.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

GDPR-förordningen: Det skall upplysas om att persondata behandlas efter gällande regler. Det skall också upplysas om att insamlad data kommer att vidareföras till de nationella stämmokontakterna i de olika länderna/självstyrande områdena och att GDPR också gäller för dessa nationalkommittéer. Stämmokontakterna ska i detta sammanhang betraktas som en del av stämмоarrangören.

Ekonomi

Stämmans ekonomi är oberoende av Nordlek. Stämman betalar en avgift till Nordlek (Se ”Avgift till Nordlek”).

Stämman skall också ge friplatser (se under ”Friplatser” nedan) till ett begränsat antal deltagare, vilka har fritt inträde till stämmans arrangemang.

Nordleks styrelse ska få ta del av stämmans bokslut när det är reviderat, dock senast den 31:a december stämмоåret.

Ferie/ Semester

Många deltagare håller ferie, semester samtidigt med att delta i stämman. Därför har deltagarna en förväntning till arrangörerna om att deras ferie, semester blir god med många fina upplevelser.

Hur många kommer det?

Antalet deltagare på mindre stämmor brukar vara mycket mindre än på de stora NORDLEK- och BARNLEK-stämmorna, och är normalt ca 200-400.

Mindre stämmor kan även besluta om ett maxantal. Om antalet intresserade överstiger maxantalet kan deltagandet kvoteras (se ”Kvotering av deltagare till stämman”).

Man skall vara uppmärksam på att var och när stämman är placerad kan påverka deltagarantalet.

På grund av semestrar bör stämman tidigast placeras i vecka 28.

Information

Information är en viktig del i arbetet med en stämма. Man kan egentligen aldrig informera för mycket. Det är viktigt att man skickar rätt information till rätt person. Men alla behöver inte allt.

Informationsverksamheten bör vara både intern, d.v.s. riktad till de egna funktionärerna och avtalsparterna i arrangörslandet, och extern, d.v.s. till övriga avtalsparter i Norden. Starta informationen i god tid och skicka gärna en påminnelse.

Informationen bör också sändas till Nordleks styrelse för kännedom och till närmare orientering.

Det är viktigt att referat av stämmokommitténs möten sänds till Nordleks styrelserepresentant med ansvar för stämmor, av hänsyn till att missförstånd inte sker och det utvecklas problem som kunde ha undvikits. Det är inte meningen att Nordleks styrelse skall blanda sig i stämmokommitténs arbete, men samtidigt bör man förstå att Nordleks styrelse tillvaratar alla medlemmars intressen.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Kontaktuppgifter till personer inom Nordleks styrelse och utskott, samt hos Nordleks medlemmar och ländernas utskott, förmedlas till stämмоarrangören från styrelsen.

Info till den nationella stämmokontakten

Var mycket tydlig med hur informationen om olika uppgifter ges, t.ex. ”*Varje land ser till att det finns 1 fana, d.v.s. endast 1 fana/land (flaggor på stång), och 1 fanbärare i dräkt med 1 fanvakter.*” INTE: ”*varje land ser till att det finns fanor*”.

Förklara tydligt vad som menas med de speciella arrangemangen/aktiviteterna; speciellt med de arrangemang och aktiviteter som har inträdesavgift.

Vad önskar det arrangerande landet att visas vid olika arrangemang?

Hur mycket och var skall deltagarna vara i dräkt, INTE vi önskar att deltagarna bär dräkt så mycket som möjligt.

Var tydlig till den nationella kontaktpersonen i respektive land. Deadliner skall hållas, men deadliner skall sättas så att de kan hållas.

Om det finns banketter, receptioner, sammankomster för speciella personer eller reserverade platser skall arrangörerna tydligt berätta vem man önskar att skall delta i dessa; t.ex. ordförande för Nordleks styrelse, Nordleks styrelse, ordförande för de fasta utskotten, eller hur många från varje medlemsorganisation. Det er viktigt att stämmokommittén vet vem som kommer. Be därför om anmälan på dessa personer på förhand, t.ex. för receptioner. Sådana speciella arrangemang, som inte är öppna för alla deltagare, bör inte tas med i det allmänna stämmoprogrammet.

Kommunikation

Innan stämman skall det finnas kontaktuppgifter till de centrala personerna för arrangörerna, och e-maillistor och telefonlister till alla samarbetsparter. Nordleks styrelse, sekretariatet@nordlek.org, kan vara behjälpligt med att etablera de första kontakterna.

Kvotering av deltagare till stämman

Stämмоarrangören skall i samband med Nordlekrådets ordinarie eller extraordinarie rådsmöte senast året före stämman presentera en eventuell kvotering av stämmodeltagare till stämman.

De som anmäler sig för att delta under hela stämman har företrädesrätt. Detta innebar att om man måste kvotera deltagarantalet och för många har anmält sig, så får de som bara anmält sig för en kortare period stå tillbaka. Vidare har anmälda som är medlemmar i Nordleks medlemsorganisationer företräde framför sådana som ej är medlemmar i Nordleks medlemsorganisationer.

Däremot har stämмоarrangören möjlighet att besluta att man säljer "weekend" paket för deltagande i stämman.

Logotyp och stämmomärke

Stämмоarrangören har möjlighet att ta fram en egen logotyp för stämman.

Logotypen/stämmomärket bör ge ett modernt och lockande intryck. I övrigt finns det inga fasta

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

bestämmelser om hur logotyp/stämmomärke ska se ut. Logotyp/stämmomärke som tagits fram av stämмоarrangören ska dock godkännas av Nordleks styrelse innan den/det tas i bruk, och absolut senast ett år före stämmans genomförande.

Ett krav är dock att Nordleks logotyp alltid ska finnas med i alla officiella sammanhang där logotypen/stämmomärket för stämman används, såsom på trycksaker, T-shirts, brevpapper, flaggor, presentationer, osv.

Stämmans längd

Stämмоarrangören får själv avgöra hur lång stämman skall vara, men Nordlekrådet rekommenderar 4-5 dagar.

Stämman kan med fördel börja med invigning av stämman på tisdag kväll och avslutning av stämman på lördag kväll. På så sätt kan stämmodeltagarna använda söndagen till hemresedag. Det har flera gånger talats om att flytta stämman en dag bakåt, måndag till fredag, då de flesta sommarstugor uthyrs fr.o.m. lördag.

Stämmans tidpunkt

Nordlekrådet rekommenderar att NORDLEK-stämman arrangeras vecka 28 eller senare. Det har visat sig att de flesta deltagare har semester under denna tid. Om möjligt är det dock bra att undvika v. 28, då Kaustbyfestivalen pågår i Finland, varför v. 29 eller v30 är att föredra. Oavsett vilken sommarvecka som väljs kommer man dock att krocka med olika större eller mindre folkmusik- och folkdansarrangemang i de nordiska länderna, och stämмоarrangören måste välja en vecka där krockarna känns minst besvärande.

Man skall vara uppmärksam på att danskarnas skollov startar vid efter vecka 27 och räcker t.o.m. vecka 33.

Stämmornas intervall

De stora NORDLEK-stämmorna följer följande 3. års intervall:

Finland	2021
Norge	2024
Danmark	2027
Sverige	2030 o.s.v.

BARNLEK-stämmorna anordnas också vart tredje år, såsom 2020, 2023, 2026, 2029, osv.

Mindre stämmor följer inga fasta intervall. De mindre stämmorna ska dock inte förläggas under de år då det är NORDLEK-stämmor, och också helst inte de år då det är BARNLEK-stämmor.

Den mindre stämman som är beslutad för närvarande är:

2022 HAVLEK Färöarna

Praktiskt under stämman - allmänt

Fanor/flaggor

Fanor/flaggor kan stämмоarrangören be huvudledarna från respektive land att ta med sig. Dessa fanor/flaggor används oftast vid invigning, massuppvisning och avslutning. Lägg märke till att

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

ordet fana på svenska och danska betyder en flagga som man bär på stång. Ordet flagga på svenska och flag på danska betyder en flagga som man hissar upp t.ex. utanför en byggnad.

På norska existerar bara ett ord för detta, nämligen flagg. ”Fane” betecknar på norska olika slags organisationsfanor. Ange därför att det bör vara nationella flaggor (”nasjonale flagg”) som man bär vid inmarscher, när så avses. Det bör betonas att de nationella fanor/flaggor som används vid invigning, avslutning, festtåg och eventuella andra officiella sammanhang ska vara rena fanor/flaggor, utan påskrift.

Hur fanorna används under invigning och avslutning skall tydligt på förhand överenskommas och i bild förevisas. Då flaggor sätts upp t.ex. utanför stämmokansliet ska de hänga med värdlandets flagga först, därefter i alfabetisk ordning de övriga länderna (Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige) och därefter de självstyrande områdena i alfabetisk ordning (Färöarna, Grönland och Åland). I stäm motåget tågar länderna i alfabetisk ordning och därefter de självstyrande områdena i alfabetisk ordning, med arrangörslandet sist. I början av stäm motåget tågar flaggorna i samma ordning med Nordleks flagga först.

Ordet standar betyder på svenska att det är en fana som har t.ex. föreningens eller distriktets märke eller symbol på sig. Standar bärs på stång (som norske faner). Bordsstandard är en bordsflagga med symbol på.

Behöver stämмоarrangörerna fanbärare/flaggbärare från vart land bör man i god tid meddela den nationella kommittén i respektive land om detta, innan man kommer till stämman. Meddelas bör även vid vilka tillfällen fan- och flaggbärare behövs.

Nordlek innehar ett antal flaggor, vilka är tillgängliga för stämмоarrangören att använda. Kontakta Nordleks styrelse för mer information om detta.

Friplatser

Nordleks styrelse och ordförande eller någon annan representant för de 3 utskotten (1 per utskott) har fritt deltagande till hela stämman genom att ges ett VIP kort. (Friplatserna ger fritt deltagande till alla evenemang på stämman, men inte rätt till logi, mat och utflykter, vilket alla betalar för). Det ska ej betalas avgifter till länderna eller Nordlek för dessa.

Det är således max 8 personer som skall ha fritt deltagande till stämmorna.

Förläggning/logi

Under stämmodagarna bor de flesta deltagarna på skolor, på campingplatser eller på eget boende (hotell och liknande).

För skollogi måste det minst beräknas 5 m² per person. Det måste vidare finnas duschmöjligheter i nära anslutning (dvs inom gångavstånd) från alla skolboenden. Åtminstone något ställe för duschning måste vidare vara öppet dygnet runt. Man bör vidare räkna med en toalett/40 deltagare.

Det finns behov för camping, både för husvagn, husbil (”autocamper”) och tält. De flesta campinggästerna kombinerar sin husvagn/husbil med tält, tälttak från husvagnen/husbilen. Det är viktigt att meddela om ett sådant tak får användas på campingen. På eller i anslutning till campingen bör finnas duschmöjligheter och varmt vatten. Även här bör man räkna med en

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

toalett/40 deltagare. Ifall elförbrukningen är avgiftsbelagd på campingplatserna, bör detta meddelas på förhand i anmälningen.

Det skall ur anmälningen framgå vilka bekvämligheter som erbjuds vid de olika logi-möjligheterna.

Patrullering och bevakning av logiområdena är nödvändig. Gör det till en vana att vid olika tider kontrollera områdena. Oregelbundenhet är viktigt. Tjuvar lär sig snabbt vilka tider som lokalerna/campingplatserna är tomma och slår då till. Var speciellt uppmärksam vid invigning, festuppvisning och andra sammanhang när alla förväntas delta.

Det finns också behov av hotell, vandrarhem och B&B övernattningar, och detta behov har ökat betydligt under de senare åren.

Försök att blanda länderna på förläggningarna. Tanken med det nordiska samarbetet är att träffas över gränserna och då är förläggningarna en bra plats.

Man kan ordna boenden (skola och/eller camping) som erbjuder lugna respektive mindre lugna nätter, för de som vill sova respektive de som vill dansa och spela på nätterna.

Försäljning

Stämmorna är ett bra tillfälle för alla avtalsparter att under dem försöka sälja sina produkter. Stämмоorganisationen kan, om så önskas, erbjuda möjlighet till försäljning i anslutning till stämman.

Gäster

Stämмоarrangören får inbjuda gäster till stämman. Kostnaderna för dessa gäster betalas av stämмоarrangören.

Om andra medlemsorganisationer inbjuder gäster till stämman måste detta stämmas av med stämмоorganisationen, och de betalar själva utgifterna för dessa.

Nordleks styrelse har dock möjlighet att inbjuda ett begränsat antal VIP-gäster, och dessa ska ej betala stämмоavgift, eller extra avgifter till länderna eller Nordlek.

Info till deltagarna och skyltning

Generell stämмоinformation ska finnas tillgänglig på stämmans hemsida. Utnyttja också gärna sociala medier. Många anmälningsystem ger idag också möjlighet att sända ut information direkt till deltagarna via e-post och sms.

QR-koder i programmet ger också möjlighet till snabb information till deltagarna.

Kom ihåg att ha en god skyltning för deltagarna när de anländer till stämman, klar information om bussrutter, P-platser, körvägar.

Vägen till stämмокansliet skall vara väl skyltad, med stora skyltar och bokstäver. Tänk på att sätta skyltarna ganska tätt längs med vägen.

Skyltningen till de olika aktiviteterna måste också vara god.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Ange i programbladet adresser på de olika platserna, detta för användning av bl.a. bilister t.ex. med GPS.

Kost

Vid mindre stämmor skall det arrangeras med beställning av mat på anmälningsblanketten, frukost (morgonmat), lunch (frokost) och middagsmat(aftensmad).

Beroende på omständigheterna kan mat också ingå i stämмоavgiften vid mindre stämmor.

Var uppmärksam på att många deltagare har problem med olika slag av allergier.

Under de senare stämmorna har det varit populärt med olika kafémiljöer, där deltagarna kan köpa kaffe, läsk och kanske öl, samt lätta måltider, kakor och snacks.

Officiella kontakter mellan Nordlek och kommuner

Under stämmor bör det vara en mottagning som kommunen arrangerar. Rådet får då möjlighet att tacka värdstaden. Vanligen överräcks en gåva från Nordlekrådet och från respektive land.

Pins och stämmomärken

Det är viktigt att det finns pins och/eller stämmomärken till utdelning eller försäljning. Många deltagare har dessa som samlingsobjekt. Det är viktigt att pins och stämmomärken är av en god kvalitet. Kom ihåg Nordleks logo på eller i samband med stämmomärket.

Pressfrågor

För att ett evenemang skall bli lyckat så gäller det att få ut så mycket PR som möjligt. En hel del information kan sändas ut via massmedia. Man måste dock börja i tid med planeringen av PR aktiviteter.

Sjukvård

Då många människor är samlade på en plats behövs en väl fungerande sjukvård/första hjälpen. Funktionärer på plats vid de olika aktiviteterna bör ha kunskap och kännedom av var sjukvårdshjälp kan sökas.

Stämmokansliet under själva stämman

Det är viktigt att stämmokansliet är centralt placerat i stämmoområdet. Av naturliga skäl kommer ett kansli alltid att dra till sig deltagarnas uppmärksamhet. Det är här som man förväntar sig att få information och lösa alla problem. På stämmokansliet bör det finnas datorhjälp gärna framme vid informationsdisken, så att informatörer/stämmopersonal lätt kan kontrollera i datorn vad som gäller för en viss aktivitet eller deltagare. På detta sätt kan man också lätt ändra en deltagares olika önskemål och hela tiden hålla registren aktuella.

Det är viktigt att det alltid finns finsk/nordisk tolkningshjälp på stämmokontoret. Dessa tolkar är centrala personer i stämmans förverkligande och i olika aktiviteter och skall ha god kunskap i hur stämman fungerar.

Trycket på stämmokansliet kommer att variera under stämman, och är framförallt stort vid ankomstdagarna. De flesta kommer att ankomma ungefär samtidigt. Stämmokansliet bör därför

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

ha extra personal, extra öppettider och extra utrymme under ankomstdagarna, och med någon jour-lösning för de som kanske ankommer utanför stämmokansliets ordinarie öppettider.

Teknik

Det är helt centralt för en stämma att tekniken fungerar under den. Nordlekrådet rekommenderar att man gör avtal om ljud och ljus med ett professionellt företag. Det är viktigt att företaget har professionella vid genomförandet av de olika arrangemangen, och helst med erfarenhet av att jobba med folkmusik.

På senare stämmor har översättning i samband med invigningen och andra arrangemang visats på storbildsskärmar.

Tolkar och annan hjälp

Av tradition är det finländska deltagandet i stämmorna ganska stort. Många av deltagarna från Finland har svårt att förstå ett annat nordiskt språk, helt enkelt därför att det finska språket tillhör en annan språkgrupp (den finsk-ugriska). Det är därför nödvändigt att stämмоarrangören har tolkar till förfogande. Detta gäller speciellt vid öppnings- och avslutningsceremonierna, och på stämmokansliet. Behov av tolkning kan även finnas på kurser och utflykter.

Tolkning kan ske med frivilliga lokala tolkar eller med betalda tolkar. Det går också att finna tolkar bland deltagarna till stämman, och framförallt i gruppen finlandssvenska deltagare. Om det bedöms svårt att finna lokala tolkar är det lämpligt att erbjuda någon form av kompensation till deltagare som ställer upp som tolkar under ett betydande antal timmar (t ex 10-20 timmar). Lämpligen kan det erbjudas rabatterad eller efterskönt stämмоavgift eller liknande.

Utöver tolkning under stämman bör det också observeras att det finns ett stort behov av översättning av texter före stämman.

Grönland har först på senare tid kommit med i Nordlek-arbetet. Då grönlänningar deltar är det därför viktigt att de ges speciell hjälp att finna sig tillrätta.

Praktiskt under stämman – arrangemang och aktiviteter

Arrangemang

Arrangemang som skall genomföras vid mindre stämmor, och som betraktas som nödvändiga att genomföra under stämman:

- Öppningsceremoni
- Avslutningceremoni
- Gemensamma nordiska dans- och spelarrangemang
- Logi på skolor och camping
- Matsservering
- Sångarrangemang

Andra arrangemang som ofta genomförs vid mindre stämmor:

- Workshops med folkdans resp. folkmusik från de flesta nordiska länderna, och gärna från de självstyrande områdena, separat eller samordnat

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

- Uppvisningar
- Utflykter
- Stämnotåg

Om arrangören så önskar kan ett nordiskt sommarläger för ungdomar anordnas dagarna före stämman (se ”Ungdomsläger”).

Avslutning

Vid avslutningen förekommer det tacktal. Nordlekrådet har tagit beslut om att endast en representant för Nordleks medlemmar tackar på vägnar av alla medlemmar.

Inga gåvor överlämnas till arrangören i detta skede, d.v.s vid avslutningen. Detta för att undvika många tal som drar ut på tiden.

I övrigt avgör arrangören själv hur avslutningen planeras och förverkligas. Stämmodeltagarna förväntar sig att avslutningen skall vara festlig och något att minnas.

Dansen under NORDLEK-stämman

Folkdans- och kulturutskottet har arbetat aktivt för att förbereda varje stämma för var gång. Då det i utskottet sitter representanter från varje land, och många avtalsparter är representerade, kan dessa personer ge stämмоarrangörerna en god bild av vilka idéer som är bra att ta till sig och vilka som inte lönar sig att använda på en stämma.

Folkdans- och kulturutskottet deltar gärna i ett möte i planläggningsskedet av stämman så tidigt som möjligt (2-3 år före genomförandet). Utskottet vill också tillsammans med stämмоarrangörerna vara med i planläggningen och utförande av arrangemangen, och speciellt när det är fråga om gemensamma nordiska dansarrangemang kan man med fördel ta kontakt med utskottet. Folkdans- och kulturutskottet bör vara den primära samarbetspartnern när det gäller att planera dans under stämman.

Festuppvisning

Det är inget krav på någon gemensam uppvisning i samband med mindre stämmor, men om så önskas kan det ändå gärna anordnas. I så fall bestäms lämpligen ett antal danser i förväg som deltagarna kan öva in innan de anländer.

Folkmusik under stämman

Nordlek arbetar tillsammans med den lokala stämмоarrangören för att göra stämmor i Nordleks regi mer attraktiva för spelmän och spelgrupper som inte är kopplade till ett folkdanslag. Om möjligt kan programmet läggas upp så att det blir lockande även för denna grupp.

Eftersom många arrangemang sker utomhus behövs ofta mikrofoner till spelmännen. Speciellt viktigt är det om spelmännen befinner sig långt från publiken eller är på ett stort och vidsträckt område.

Invigning av stämman

Arrangören bestämmer själv hur stämman öppnas eller invigs. Klart är dock att deltagarna förväntar sig en extra festlig tillställning i samband med invigningen.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Själva invigningen brukar starta med att de nordiska fanorna/flaggen (fanborgen) marscherar in. Först i fanborgen bärs Nordlekrådets fana/flagga och därefter Danmark, Finland/Suomi, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland. Dock med arrangörslandet sist.

För att undvika att få för många tal vid invigningen har Nordlekrådet tagit beslut om att endast Nordleks ordförande/styrelsens representant talar på vägnar av de nordiska länderna/avtalsparterna.

Övriga tal som kan förekomma vid invigningen är ordförande för stämmokommittén samt någon officiell person som inviger stämman (t.ex. kung/drottning/president, kulturminister eller landshövding/fylkesmann/ amtmann).

Under invigningen ska det ges inspirerande exempel på vad som erbjuds under stämman, samt finnas inslag av samnordisk karaktär, eller från flera av de olika länderna. Som exempel kan invigningen ge smakprov på vad länderna har att bjuda på under själva stämmodagarna, eller visa olika landspresentationer som ett program.

Man kan gärna be deltagarna bära folkdräkt vid invigningen.

Sång

Det ska erbjudas sångarrangemang under stämman, t ex i form av sångträffar och kurser. Sångers för dessa tillfällen kan tillgängliggöras i form av en sångbok för stämman, men enklare former av spridning kan också användas. Sångarrangemangen kan med fördel vara i form av visstugor, och gärna där flera nationaliteter deltar samtidigt. Exempelvis kan visstugorna ha olika teman (såsom kärleksvisor, dryckesvisor,...).

Stämмоarrangören svarar för copyrightkostnader. Arrangören kan dock själv sätta gränser för hur hög kostnad man är beredd att stå för när det gäller tryckning och copyright.

Stämman ska också vid något officiellt sammanhang, såsom vid invigningen eller i samband med massuppvisningar, tillse att respektive lands nationalsång sjungs. Texter till alla nationalsånger finns tillgängliga på Nordleks hemsida (www.nordlek.org).

Ungdomsläger

Sedan NORDLEK 2012 har det anordnats ett nordiskt sommarläger för ungdomar dagarna före de stora NORDLEK-stämmorna. Detta har varit mycket framgångsrikt, och har nu blivit en etablerad modell.

För mindre stämmor är detta dock inget krav. Om stämмоarrangören vill anordna ett nordiskt ungdomsläger kan det dock med fördel genomföras några dagar före stämman, t ex från fredagen eller lördagen före stämman. Sommarlägret kan typiskt rikta sig till ungdomar ungefär mellan 13-25 år. Programmet bör innehålla dans och musik, men andra programpunkter kan också erbjudas. Ungdomarna bör erbjudas att bo kvar tillsammans även under den efterföljande stämman.

Om ett ungdomsläger ska genomföras bör man försöka finna extern finansiering eller stöttning till detta, för att minska kostnaden för ungdomarna. Nordleks styrelse kan vara behjälplig med detta.

”Kan och skall” – instruktion till arrangörer av Mindre Stämmor

Utflykter

I förbindelse med att en stämma arrangeras ordnas det utflykter till sevärdheter i närheten av stämmoplatsen. Det är som regel stort intresse för dessa arrangemang. Utflykterna betalas separat, men om alla deltagare skall på samma utflykt, är det praktiskt att ta med denna kostnad i stämмоavgiften.

Åtminstone vissa utflykter bör erbjudas på t ex finska, eller med tolkning.